UDKAST – 01-05-2020
Handleplan for bæredygtig udvikling i Svendborg Kommune 2020-2025

Introduktion til handleplanen

Handleplanen for bæredygtig udvikling er en handleplan for Bæredygtighedsstrategi 2020 og Klima- og Energipolitikken i Svendborg Kommune. Handleplanen skal sikre, at den bæredygtige udvikling sættes i gang gennem konkrete initiativer i de forskellige fagområder i organisationen, samt blandt borgere og virksomheder i Svendborg Kommune.

Handleplanen tager, ligesom Bæredygtighedsstrategi 2020, i første omgang afsæt i 8 af FN's verdensmål. De 8 udvalgte verdensmål er:

- Mål 3: Sundhed og trivsel
- Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst
- Mål 9: Industri, innovation og infrastruktur
- Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion
- Mål 13: Klimaindsats
- Mål 15: Livet på land
- Mål 17: Partnerskaber for handling

Handleplanen indeholder initiativer og målsætninger indenfor hver af de 8 verdensmål. Den bæredygtige udvikling skal ses som en proces, der er i konstant udvikling. Handleplanen ses derfor som et dynamisk dokument, som skal evalueres og revideres årligt. Fagområderne er ansvarlige for, at de enkelte initiativer bliver omsat til konkrete handlinger, for eksempel i form af en projektplan for de enkelte initiativer.

Samarbejde er et bærende element i handlingsplanen, både internt og eksternt såvel som på tværs af områder. Mange af vores initiativer kræver netop forskellige former for samarbejde og partnerskaber. Udover de fremhævede mål og initiativer vil alle områder benytte formidling, som et redskab til at fremme den bæredygtige udvikling. Det er både igennem myndigheds-behandling, undervisning, arrangementer, kampagner mv.

Handleplanen er inddelt i et skema for hver af de 8 udvalgte verdensmål, hvor fagområderne har budt ind med de initiativer og målsætninger, som de har fokus på i perioden 2020 frem mod 2025.

Mål 3: Sundhed og trivsel

Verdensmål 3 handler om at sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper.

Gennem verdensmål 3 arbejder vi i Svendborg Kommune for at sikre det gode liv for alle borgere. Sundhed og trivsel ses derfor som byggestenene for visionen om, at alle skal sikres det gode liv. Oplevelsen af at have det godt er tæt forbundet med vores fysiske, psykiske og sociale sundhed.

I Bæredygtighedsstrategien er fremlagt hvad vi vil gøre for at bidrage til opnåelse af verdensmål 3. Dette er beskrevet med nedenstående indsatser:

1. Understøtte borgerne i at bruge egne ressourcer til at håndtere de udfordringer, der måtte komme i livet, både fysisk, psykisk og socialt.

2. Tilbyde børn, unge og seniorer samt foreninger mange muligheder for at dyrke forskellige former for motion, bevægelse og friluftsliv.

3. Sætte tidligt ind og forebygge, at borgerne udvikler dårlig fysisk og/eller mental sundhed.

4. Skabe lighed i sundhed ved at tilpasse kommunens tilbud til den enkelte borger, i så høj grad det er muligt.

5. Arbejde for røgfri skoletid i folkeskoler og på ungdomsuddannelserne.

6. Styrke samarbejdet omkring forebyggelse og behandling af rusmiddelmisbrug.

7. Skabe muligheder for at borgerne kan indgå i fællesskaber og netværk, der skaber nærvær, forebygger ensomhed og kan rumme forskelligheder.

Nedenstående tabel er en oversigt over udvalgte initiativer, som anvendes som indikatorer for udviklingen indenfor indsatserne. Ikke alle indsatser er repræsenteret, da det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at udvælge et relevant målbart initiativ.

Initiativ (Relation til indsats)	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Røgfri skoletid (5)	2020: Alle skoler har formuleret retningslinjer for udmøntning	Samme som baseline		Fald i andelen af børn og unge som starter med at ryge
Forebyggelse og behandling af alkoholbrug (3)	2017: 48% af unge i 7. og 8. klasse har ikke været fulde de seneste 30 dage	Samme som baseline	**+ 12 %-point**	60% har ikke været fulde de seneste 30 dage
Forebyggelse og behandling af rusmiddelbrug (6)	2017: 96% af unge i 7. og 8. klasse har ikke prøvet at ryge hash, marihuana, pot eller skunk	Samme som baseline	**+ 2 %-point**	98% har ikke prøvet at ryge hash, marihuana, pot eller skunk
Behandling af alkohol og rusmiddelbrug (6)	2020: Andel af borgere i alkohol- og rusmiddelbehandling (data følger)	Samme som baseline	**+ 10 %-point**	10% flere i behandling end baseline
Behandling af rusmiddelbrug (6)	2020: Andel af borgere i harm reduction-tilbud (data følger)	Samme som baseline	**- 5 %-point**	5% færre i reduction-tilbud end baseline

Lighed i sundhed (4)	2020: 40% af borgere i kommunale botilbud har fået et sundhedstjek	40% får sundhedstjek	**+ 35 %-point**	75% får sundhedstjek
Kendskab til udsattesyge-plejersker øges (4)	2020: Antal områder, hvor udsatte kender til udsattesygeplejersker (data følger)	Samme som baseline		Der er etableret lokale samarbejder/ tilstedeværelse, som dækker kommunen bredt
Børn i bevægelse via kompetence-udvikling af medarbejdere i dagtilbud til "Aktive børn i dagtilbud" (2)	Børn i alle dagtilbud oplever en alsidig hverdag med fokus på bevægelse, motorik og glæde*	Samme som baseline		Samme som baseline
Forebyggelse af kroniske sygdomme (3)	2020: 50% af borgere er stoppet med at ryge 6 mdr. efter de har deltaget i kommunalt rygestopforløb	50% er stoppet med at ryge	**+ 5 %-point**	55% er stoppet med at ryge

*Fokus på brug af kroppen i aktiviteter og rutinesituationer over hele dagen.

Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst

Verdensmål handler om fremme af vedvarende, inklusiv og bæredygtig vækst. Der skal opnås fuld beskæftigelse, og ansatte skal sikres anstændige job.

Gennem verdensmål 8 arbejder vi i Svendborg Kommune for at skabe lige muligheder for beskæftigelse og tilknytning til arbejdsmarkedet for alle kommunens borgere. Jobmuligheder og anstændige arbejdsvilkår for alle skal sikre en bæredygtig økonomisk vækst.

Vi vil have et særligt fokus på en øget beskæftigelse, ved at styrke tilknytningen til kommunens virksomheder og øge bæredygtig turisme.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Flere unge på erhvervs-uddannelserne*	Marts 2020: EUD&EUX = 16,5%, Gymnasiale = 72,6% Øvrige = 10,8%	Målsætning for 2021 vedtaget: EUD&EUX = 20%, Gymnasiale = 70% Øvrige = 10%		Børn- og Ungeudvalget fastsætter måltal hvert år
Flere unge i job eller uddannelse	2019: 465 personer modtog uddannelseshjælp	Max 10% stigning (som følge af covid-19)	**- 10 %-point**	10% reduktion i forhold til baseline
Virksomhedsrettet indsats i forhold til rekruttering og opkvalificering til brancher med gode beskæftigelses-muligheder	2019: 62% af alle praktikker for jobparate er indenfor områder med gode beskæftigelses-muligheder	65% af alle praktikker	**+ 23 %-point**	75% af alle praktikker
Nedbringe ledigheden	2019: 4,3% ledighed (sæsonkorrigeret)	6% (som følge af covid-19)	**- 0,4 %-point**	3,9 %
Udstedelse af sociale frikort til udsatte borgere	2020: 3 borgere med socialt frikort	3 borgere med socialt frikort	**+ 12 borgere**	15 borgere med socialt frikort
Medlemskab i GDS-Index	Der tegnes medlemskab i GDS-Index	Første afrapportering og placering **		Forbedring af placering på GDS-Index ift. 2020
Bæredygtigheds-certificering af Geopark Det Sydfynske Øhav	Ingen certificering inden for European Charter for Sustainable Tourism			Underkategori af European Charter for Sustainable Tourism er opnået

*Samarbejde mellem grundskole, ungdomsuddannelser og virksomheder.
**Målsætning for de følgende år besluttes i 2020.

Mål 9: Industri, innovation og infrastruktur

Verdensmål 9 handler om at opbygge en robust infrastruktur, understøtte innovation og fremme inklusiv industrialisering, alt sammen på et bæredygtigt grundlag.

Gennem verdensmål 9 arbejder vi i Svendborg Kommune på at øge andelen af vedvarende energi i industrien, udbygning og fremme af ikke-fossil transport samt vidensdeling om bæredygtig omstilling.

Vi har et særligt fokus på samarbejde med fjernvarmeværkerne i forhold til omstilling til vedvarende energi, flere elladestationer samt fokus på muligheder for bæredygtig omstilling i erhvervet.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Samarbejde med fjernvarmeværker om øgning af andel vedvarende energi (CO_2-reduktion = 22.800 tons på geografisk niveau)	2018: 52% vedvarende energi i fjernvarmen	55% vedvarende energi	**+ 23 %-point**	75% vedvarende energi
Flere offentligt tilgængelige ladestandere til elbiler (CO_2-reduktion = ? tons på geografisk niveau)	2019: 12 ladestandere	12 ladestandere	**+ 8 ladestandere**	20 ladestandere
Vidensdeling og arrangementer om bæredygtig omstilling for erhverv	I samarbejde med interne og eksterne parter, som fx Erhvervshus Fyn og Destination Fyn	1-2 samarbejder	**+ 1-3 samarbejder**	2-4 samarbejder

Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

Verdensmål 11 handler om at gøre byer og lokalsamfund sikre, inkluderende, robuste og bæredygtige.

Gennem verdensmål 11 sætter vi i Svendborg Kommune fokus på lokalsamfund, byudvikling og fortsat øget bosætning. Vi satser på social mangfoldighed og et alsidigt boligudbud.

Vi vil have et særligt fokus på flere almene boliger, forbedre boligområder samt at omstille til el eller anden ikke-fossil brændsel i busdriften.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Flere almene familieboliger	2019: 3717 almene familie boliger	+ 50 boliger < 60m^2 + 48 boliger > 60m^2	**+ 375 boliger**	+ 72 boliger < 60m^2 + 303 boliger > 60m^2
Flere almene ungdomsboliger	2019: 553 almene ungdomsboliger	553 boliger	**+ 80 boliger**	633 boliger
Reducere antallet af "udsatte" boligområder	2019: 9 ”udsatte” områder	9 områder	**- 2 områder**	7 områder
Fælles kommunalt udbud af elbusdrift på by- og regionalruter i Fynbus regi i 2024 (CO_2-reduktion = ? tons på virksomhedsniveau)	2019: 0 elbusser	0 elbusser	**+ 100 %-point**	Alle by- og regionalbusser er elbusser

Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Verdensmål 12 handler om at reducere vores fodaftryk på naturen og miljøet ved at ændre måden vi forbruger og producere vores varer og ressourcer på.

Gennem verdensmål 12 arbejder vi i Svendborg Kommune for at fremme et mere bæredygtigt forbrug og produktion gennem fokus på krav til produktionen og transporten af vores varer.

Vi vil have et særligt fokus på øget økologi, grønne krav i indkøb og udbud samt øget genanvendelse af affald.

Under dette mål inddrages affald både i forhold virksomheder og borgere.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Indarbejdelse af grønne* krav i udbud og aftaler	2020: 15-20% af forpligtende indkøbs-aftaler indeholder dokumenterede grønne krav	20% indeholder dokumenterede grønne krav	**+ 45 %-point**	60% indeholder dokumenterede grønne krav
Indkøb af grønne* kontorartikler	2020: 20% grønne kontorartikler indkøbt	25% grønne kontorartikler indkøbes	**+ 25 %-point**	45% grønne kontorartikler indkøbes
Omlægning til minimum 30% økologi i kommunale køkkener (bronzemærket)	2019: 16 køkkener er bronzemærket	26 køkkener har bronzemærket eller mere**		Alle køkkener har opnået bronze-mærket eller mere
Øget genanvendelse af husholdningsaffald	2019: 32% af husholdningsaffaldet genanvendes	32% genanvendes	**+ 18 %-point**	50% genanvendes
Øget genanvendelse af bygge- og anlægsaffald	2018: 75% af bygge- og anlægsaffaldet genanvendes	75% genanvendes		75% genanvendes
Uddannelse af "Klimaambassadører" på folkeskolerne	0 elever uddannet	Samme som baseline		Minimum 2 elever pr. skole er uddannet
Oprettelse af "Klimaråd" på folkeskolerne	X-antal skoler har klimaråd (data følger)	2 skoler klimaråd		Alle folkeskoler har klimaråd
Sortering af husholdningsaffald fra skoler og dagtilbud	2019: Pilotprojekt på et mindre antal skoler og børnehuse iværksat	Opsamling på pilotprojekt mhp. at vurdere anlægsbehov m.m.		Udbredelse til alle skoler og dagtilbud såfremt der træffes politisk beslutning om anlæg m.m.

*Ved grønne krav forstås miljømærkninger af produkter, krav til energieffektivitet, krav til livscyklusomkostninger (TCO), CO_2-nedbringende krav til tjenesteydelser, transport og lign.
**3 rådhuskantiner, 11 produktions- og modtagekøkkener (Ældreområdet), Det Gode Madhus, 11 Børn- og Ungeområdet.

Mål 13: Klimaindsats

Verdensmål 13 handler om klimatilpasning, at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser samt at reducere CO_2-udslippet.

I Svendborg Kommune sætter vi fokus på verdensmål 13 gennem klima-tilpasning for at tilpasse vores byer, veje m.v. til det mere ekstreme vejr og vandstande, der stiger. Desuden vil vi sørge for at mindske den negative klimapåvirkning.

Vi vil have et særligt fokus på at udnytte regnvand, klimasikre udsatte områder, omstille til vedvarende energi og mindske CO_2-udledningen.

Kommunen har en målsætning om at være 100% omstillet til vedvarende energi (VE) i 2030, og som geografisk enhed i 2040. Det svarer til, at CO_2-udledningen vil være 0. I 2018 var andelen af vedvarende energi 27% og CO_2-udledningen for kommunen som virksomhed var 7.300 tons (energiforbruget i de kommunale bygninger, medarbejdernes arbejdskørsel samt energiforbrug til færgedrift og vejbelysning).

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Udskiftning af fossilbiler* til elbiler (CO_2-reduktion i 2025 = 150 tons på virksomhedsniveau)	2019: 2% elbiler (og 25% hybridbiler i 2020)	2% elbiler	**+ 28 %-point**	30% elbiler
Udskiftning af varme-kilder i kommunale bygninger til varmepumper indenfor naturgasforsynede områder (CO_2-reduktion i 2025 = 1.100 tons på virksomhedsniveau)	2019: 31% dækningsgrad	34% dækningsgrad	**+ 16 %-point**	47% dækningsgrad
Etablere VE-anlæg (solceller og vindmøller) i regi af Svendborg VE A/S (CO_2-reduktion = ?)	2019: 0 anlæg	Afdækning af lovmæssige muligheder		Der fastsættes et mål, hvis det lovmæssigt kan lade sig gøre
Køb af grøn strøm (certifikat om vindstrøm) (CO_2-reduktion i 2020 = 1.870 tons på virksomhedsniveau)	2019: Intet køb af grøn strøm	100% af kommunens elforbrug kommer fra vedvarende energi	**+ 100 %-point**	100% af kommunens elforbrug
Flere energirenoveringer i private boliger i regi af Energirenoveringshjulet (CO_2-reduktion i 2025 = 300 tons på geografisk niveau)	2019: 245 energirenoveringer	270 energi-renoveringer	**+ 150 energi-renoveringer**	395 energi-renoveringer
Øget lokal produktion af el fra vindmøller og solceller	2018: 72.000 MWh (49 vindmøller og 1200 solcelleanlæg)	150.000 MWh	**+ 128.000 MWh**	200.000 MWh
Indarbejde tema om planlægning for oversvømmelse og erosion i Kommuneplan	2019: intet tema	Tema indarbejdet i revision af Kommuneplan (vedtages i 2020/2021)		Tema indarbejdet og evt. revideret
Klimatilpasning af kloaksystemet	2019: eksisterende system	11 klimatilpasninger (fx. separatkloakering, større rør, opgraderede pumpestationer)		Opdateres år for år, når antal kendes

*Fossilbiler = biler helt eller delvist på fossile brændsler (benzin og diesel).

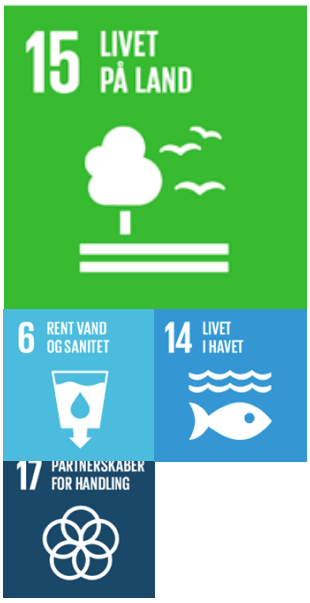

Mål 15: Livet på land

Verdensmål 15 handler om at beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land.

Gennem verdensmål 15 fokusere vi i Svendborg Kommune på at øge andelen af skov, genoprettelse og pleje af natur.
Kommunen har værdifulde naturområder, men en stor del af disse områder er relativt små, artsfattige og ligger spredt.

Vi vil have et særligt fokus på at forbedre vandmiljø, genskabe og etablere vådområder, udvide og pleje af naturarealer, samt øge biodiversiteten.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Genskabe naturlige afvandingsforhold	2019: 2 vådområde- og 0 lavbundsprojekter	4 vådområde- og 1 lavbundsprojekt søges realiseret	**+ 3 vådområder + 1 lavbundsprojekt**	I alt anlagt 5 vådområde- og 1 lavbundsprojekt
God økologisk tilstand i søer og vandløb	2019: ca. 50 % af vandløbene har god økologisk tilstand	2-3 projekter realiseret	**+ 5-8 projekter**	8-10 projekter realiseret (100% i 2027)
Mere skov (CO_2-optag = 2 tons/ha ny skov/år på virksomhedsniveau)	2019: 14% af kommunen er dækket af skov	14% skov	**+ 0,5 %-point**	14,5% skov
Mere urørt kommunal skov	2019: 10% er urørt kommunal skov	10% urørt kommunal skov	**+ 10 %-point**	20% urørt kommunal skov
Pleje af eksisterende natur udenfor Natura-2000 områder	2019: X ha (data følger fra Landbrugsstyrelsen)	Samme som baseline	**+ 80 ha**	+ 80 ha i forhold til baseline

Mål 17: Partnerskaber for handling

Verdensmål 17 handler om at styrke det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og øge midlerne for at opnå målene. Vi løfter bedre i flok og på tværs af sektorer. Partnerskaber for handling ses som et middel til opnåelse af verdensmålene.

Svendborg Kommune arbejder vi aktivt med verdensmål 17, da vi skaber tid, rum og mulighed for, at alle kan leve og opleve det gode liv, hvad enten man bor, arbejder eller besøger kommunen. Vi arbejder for at fremme partnerskaber på tværs af erhvervsliv, civilsamfund og politik.

Vi vil have et særligt fokus på at forbedre eksisterende og skabe nye partnerskaber som kan bidrage positivt til den bæredygtige udvikling.

Initiativ	Baseline	Målsætning 2020	Udvikling -fra baseline til 2025	Målsætning 2025
Samskabelse med psykiatrien	2020: 1-2 samarbejdsaftaler om arbejdsgange	Samme som baseline	**+ 2-3 aftaler**	4 aftaler (Ældre-, Social-, Borger og Arbejdsmarked, Børn og Unge)
Flere certificerede Cittaslow-medlemmer	2019: 82 certificerede medlemmer	82 certificerede medlemmer	**+ 18 certificerede medlemmer**	100 certificerede medlemmer
Fællesarrangementer med Go2Green	2019: 4 årlige fællesarrangementer	3 fælles-arrangementer (som følge af covid-19)		4 fælles-arrangementer
Udnævnelse som Unesco Geopark	2018: Geopark Det Sydfynske Øhav	Ansøgning om Unesco udnævnelse		Udnævnt som Unesco Geopark (forventes opnået i 2022)
Samarbejde med lokalområder	2019: 3 samarbejdskontrakter mellem Lokaludvalget og lokalområder	+ 4 samarbejds-kontrakter		Målsætning fastsættes senere
Fokus på praksisfaglighed i udskolingen i samarbejde med Erhvervsskolen	2020: Alle skoler har praksisfaglige valghold i 7. og 8. klasse*	En skole har praksisfaglige moduler		Alle udskolingsskoler
Svendborg Bibliotek som videns- og væksthus for bæredygtig udvikling	2019: ?	Alle arrangementer skal understøtte verdensmålene, derudover minimum 3 børne- og 3 voksen-arrangementer		Alle arrangementer skal fortsat under-støtte verdensmålene + udeområder bruges til formidling og understøtter biodiversitet**

Samarbejdsaftaler med kultur-institutioner vedr. fremme af lokal kultur og bevarelse af kulturarv	0 samarbejdsaftaler	0 samarbejdsaftaler	**+ 8 samarbejds-aftaler**	8 samarbejdsaftaler
Bevæg dig for livet - Visionkommuneaftale	Foreningsmedlemmer = 26.400. Andel af befolkning der er fysisk aktiv = 59%	Aftalen indeholder ikke definerede delmål		2023 mål jf. aftale: Foreningsmedlemmer = 28.200. Andel af befolkning som er fysisk aktiv = 63%***
Samarbejde om bevægelsesprofil på UCLs pædagog-uddannelse i Svendborg	Samarbejde mellem Svendborg Kommune og UCL med det formål at styrke sammenhængen mellem dagtilbuds bevægelsesprofil (Aktive Børn i Dagtilbud) og indholdet i pædagogudd. – herunder styrke og fastholde en attraktiv Svendborg-profil i uddannelsen.	Samme som baseline		Samme som baseline

*Ikke samarbejde med Erhvervsskolen.
** Jf. Bibliotekets Bæredygtighedsstrategi.
***Samlet set 3.600 flere borgere i bevægelse.